

Parazitinio biurokratizmas vėžys negailestingai graužia sodininkų ir netik jų bendrijas.

Sodininkų bendrijos yra ne pelno siekiančios visuomeniniu pagrindu susibūrusios bendruomenės. Jokios ūkinės veiklos pajamoms gauti nevykdo. Absoliučios daugumos, išskyrus keliolika oazių respektabiliose vietose prie Vilniaus ar Kauno įkurtų super pasiturinčio elito, šių bendruomenių sudaro garbaus ir labai garbaus amžiaus sodininkai ieškantys ramybės, dažniausiai pasyvaus poilsio praleidimo vietos, geriau ar kukliau įrengtame namelyje. Jų pagrindinis ir vienintelis nebylus prašymas – leiskite ramybėje praleisti sunkaus ir sudėtingo gyvenimo pabaigos dienas.

Valstybė iš šių bendrijų tyčiojasi, netvarko nei kelių, nei vandentiekio, nei nuotekų nors tai įpareigoja Europos Sąjungos teisės aktai ir Lietuvos Respublikos įstatymai. Kantrūs sodininkai ne teismuose su savivaldybe ar valstybiu institucijomis ieško teisybės ir savo teisėtų lūkesčių užtikrinimo, bet susirenka tikslinius mokesčius vidutiniškai po 10 litų / mėnesiui vienam bendrijos nariui ir juos naudoja kelių remontui, laistymo vandentiekio remontui, tvorų remontui, buitinių atliekų tvarkymui ir kitom būtiniausiom smulkmenom. Spaudžiami mokesčių inspekcijos, per eilę metų rajoniniai Lietuvos Sodininkų Draugijos skyriai, įkalbėjo sodininkų bendrijas, pradėti vesti buhalterinę apskaitą laikantis elementarių Buhalterinės apskaitos teisės aktų reikalavimų, nors tai yra papildomi, bereikalingi administravimo kaštai.

Daugumoje bendrijos yra neskaitlingos, tiek pirmininkui, tiek buhalteriu mokamas simbolinis 100 – 200 mėnesinis atlygis pagrinde už formų ir ataskaitų tvarkymą. Dėl suprantamų priežasčių, daugumoje bendrijų pirmininkais sutinka būti renkami tik garbaus amžiaus pensininkai, kurie netik neturi kompiuterio, bet ir yra beveik neraštingi. Daug bendrijų šiandien išvis nesugeba išsirinkti pirmininko, nes niekas nesutinka prisiimti administracinės atsakomybės, būti terorizuojami teismais tiek nesusigaudančių bendrijos narių, tiek valstybinių institucijų valdininkijos. Bendrijų daugumą paprastai sudaro pensininkai ar bedarbiai, iš kurių surinkti net šiuos simbolinio dydžio tikslinius mokesčius ne visada įmanoma, tad apie jų didinimą kalbėti beprasmiška.

Vadovaujantis LR Vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2014 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. V-147 sodininkų bendrijos pirmininkas, juokingai vardinamas kaip darbdavys ir privalo būtinai tik kompiuteriu būdu užpildyti 16 lapų DSS ir darbo teisės būklės sodininkų bendrijoje klausimyną. Darbo vietos nei vienoje bendrijoje nei buhalteriu, nei pirmininkui nebuvo, nėra ir nebus įrengiama. Jei sąžiningai bus užpildytas klausimynas, kad nėra tinkamai įrengta darbo vieta, inspekcija turės pagrindą bausti pirmininką. Svarbiausiai, kad daugelis pirmininkų, būdami mažai raštingi iš viso nesugeba įvykdyti reikalavimo pildyti formas kompiuteriu. Darbo inspekcijos grasinimas pirmininkams samdyti šių formų pildymui kvalifikuotų

specialistų paslaugas arba būsite baudžiami 500 litų bauda, sukelia pasibaisėjimą.....

Per visą savo darbo 40 metų darbo stažą atsakingose, didelių įmonių padidinto pavojingumo sektoriuose, pildžiau šimtus klausimynų, instrukcijų, bet kad neegzistuojančioms darbo vietoms reikės pildyti darbo vietos atitikties saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimams aprašus, atsakant per 280 klausimų, nesapnavau baisiausiame sapne. Pildant, nurodyta vadovautis 31 teisė aktu. Nesugebantiems iš kart siūloma paslauga UAB „SOTERUS“ darbų saugos ir gaisrinės saugos kursai, žinoma ne už gražias akis, arba mokama anketų pildymo paslauga.

Valstybinė darbo inspekcija labai reikalinga ir atsakinga institucija, kurioje pastoviai teko lankytis visus 40 metų. Tačiau, kad jos dydis išsipūs iki tokio valdininkų skaičiaus ir jie taip susirūpins darbo vietų įrengimu sodininkų bendrijose, bei jų atitikimu Europos Sąjungos standartams, prognozuoti buvo neįtikėtina?!

Prieš mėnesį sodininkų bendrijos gavo pranešimus, kad remiantis LR Vyriausybės nutarimo Nr. 435 25 punkto pakeitimu Nr. 103 (2014-02-05) nuo 2014 m. gegužės 1 d. visos įmonės, turinčios 1 ar daugiau darbuotojų, socialinio draudimo pranešimus Sodrai privalės teikti tik per elektroninę EDAS sistemą. Socialinio draudimo pranešimai turi būti pasirašyti saugiu elektroniniu parašu, patvirtintu galiojančiu kvalifikuotu sertifikatu. Lygiagrečiai pasipylė malonūs pasiūlymai iš firmų.

Vienas iš pavyzdžių: „Neįtikėtina palankiomis sąlygomis, skaitmeninio sertifikavimo centras – pirmas Lietuvoje oficialiai įregistruotas ir jau 10 metų veiklą vykdomas kvalifikuotus sertifikatus sudarantis paslaugų teikėjas, siūlo Jums pradėti teikti pranešimus elektroniniu būdu jau dabar ir įsigyti kvalifikuotą elektroninio parašo sertifikatą, pranešimų teikimui „Sodrai“, neįtikėtina palankiomis sąlygomis: Sertifikato kaina TIK 79 Lt su PVM 1 metams. Kaina taikoma pasirašant 3 metų paslaugų teikimo sutartį. Taikomas vienkartinis 35 Lt su PVM registracijos mokestis. Kviečiame iš anksto pasirūpinti sertifikato įsigijimu. Tam kad naudotis šiuo sertifikatu būtina dar ir programinė įranga **Justa PDF Sign**. Specialiai Lietuvos sodininkų draugijos Kauno susivienijimas "Sodai" **paruošė ypatingą pasiūlymą: Pasirašant sutartį iki 2014 m. balandžio 30 d., taikoma papildoma 20% nuolaida metiniam mokesčiui**. Sertifikatas Jums kainuos tik **52,23 Lt** be PVM už pirmus metus arba vos daugiau negu 4 Lt per mėnesį! Norėdami užsisakyti sertifikatą prašome užpildyti užsakymo formą adresu www.ssc.lt/forma. Norėdami, kad Jums būtų pritaikyta 20 % nuolaida, į pasiūlymo kodo lauką būtina įvesti kodą: SODRA . Gavus užsakymą susisieksime su Jumis dėl tolimesnių veiksmų“. (Kalba netaisyta).

Sunku juridškai dabar nustatyti sąsajas tarp tokių pasiūlymų ir SODROS besąlygiško noro panaikinti mano teisę naudotis savo rašytiniu parašu, keičiant jį tik į saugų elektroninį. Man mažaraščiui, garbingo 70 metų amžiaus pensininkui teikti valstybei abejotino būtinumo mėnesines ataskaitas visiškai nepriimtina kompiuterine forma, jei nei aš, o juo labiau bendrija, neturime net kompiuterio, jei aš esu

kompiuterinis beraštis, yra žeidžiantis mano teises ramiai ir oriai atlikinėti visuomeninę ir pilietinę pareigą. Žinoma, Socialinė apsaugos ir darbo ministerijos siekis gražus visus pensininkus prieš iškeliaujant anapilin priversti įsisavinti informatikos pagrindus. Gal iš Anapilio galėsime atsiusti padėką ar žinutę. Europoje bent vienu klausimu, pensininkų paruošimu pomirtiniam gyvenimui tikrai tapsime pirmaujantys.

Vienas klausimas, ar teisėtas SODROS prievartavimas versti nesugebančius pensininkus mokėti papildomai už pagalba ataskaitas pildant elektroniniu būdu, už kvalifikuotą elektroninio parašo sertifikatą, jo kasmetinį registracijos mokestį, programinę įrangą? Kitas klausimas, ar šių formų SAM ir SAM3SD – pranešimai apie apdraustusius ir jų mėnesines draudimo įmokas kiekvieną mėnesį iš vis yra prasminga sodininkams pristatinėti, jei jie yra indentiški ir nesikeičia? Biurokratinė komedija, kai bendrijoje yra vienas dirbantysis, gaunantis 100 lt., perveda kiekvieną mėnesį SODRAI po 46 lt. ir dar turėjo raštu, o nuo dabar ypatingu elektroniniu parašu informuoti, kad įmokėjo 46 lt.. Ar galingas SODROS aparatas neturi galimybės pats pasitikrinti kiek bendrija pervedė pagal bendrijos mokėtojo kodą banko pervedimuose? Už elektrą į AB LESTO sąskaitą bendrija perveda pagal kelis skaitiklius, tame tarpe skirtingai už dieninį ir naktinį tarifą, bet su pažymomis bėgioti kas mėnesį ir informuoti papildomai už ką ir kiek pervedė kažkodėl nereikia.

Klausimas Darbo ir socialinių reikalų ministrei, ar teko Jums skaityti 2012-11-08 Seimo priimtą Nr. XI-2386 Administracinės Naštos Mažinimo įstatymą? Siūlau atkreipti dėmesį į jo sekančius punktus:

3.1.6 teisės aktų sukeltos administracinės naštos įvertinimas;

3.1.9 tikslinių grupių apklausų organizavimas, siekiant nustatyti labiausiai abejotinus informacinius įsipareigojimus, kurių uždedama administracinė našta nėra didelė, tačiau jų vykdymas sudaro nepagrįstų nepatogumų:

4.4 turi būti įvertinta galimybė nustatyti informacinių įpareigojimų vykdymo išimtis smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams;

4.8 turi būti siekiama nereikalingų ataskaitų, patikrinimų, duomenų ir informacijos reikalavimų panaikinimo;

Ir taip toliau.....

Gerb. ministre, susitikime mums Naglis Puteikis labai paprastai paaiškino. „Reikia gerbti Valstybę ir laikytis jos įstatymus. Gerbti ne tik valstybę, bet save, ginti orumą, nesileisti žeminamam. Tik tada tapsime stipria Europietiška Valstybe“. Tikrai gražūs ir prasmingi žodžiai. Nepykstu, kad Jūs ir Jūsų valdininkai neturėjo laiko paskaityti Administracinės Naštos Mažinimo įstatymo. Esu pavargęs, 70 metų pensininkas, mažaraštis, mane išrinko bendrijos pirmininku, nenoriu vesti bendrijoje juodosios buhalterijos, kas dabar labai madinga, sąžiningai pristatinėjau nelabai reikalingas SODRAI rašytines formas SAM ir SAM3SD tik dėl to, kad jūsų pavaldiniams būtų lengviau iš atneštos ir padėtos formos įrašyti mano pervesta mokesčio sumą kažkokioje duomenų lentelėje o ne ieškoti šio skaičiaus banko gautų pervedimų išsklotinėje.

Galėčiau ir toliau kantriai nešioti jums tas rašytines formas. Deja, iš manęs jūsų „specialistai“ pasityčiojo, pradėjo grasinti, kad už teisėtų jų nurodymų nevykdymą, kompiuterinį neraštingumą, atsisakymą naudoti bendrijos lėšas nenumatytam elektroninio parašo pirkimui ir kasmetiniam jo perregistravimui, kažkokių programinių įrangų pirkimui, busiu įstatymu numatyta tvarka nubaustas. Bauskit. Labai daug uždirbu. Dar daugiau gaunu pensijos. Bus mažai, sodinkit, pasėdėsiu kalėjime, dar nesėdėjau. Likviduokit silpnas bendrijas, kurios nesurenka tokių mokesčių, kad tinkamai tarnautų valdininkų poreikiams. Pensininkai negalės pabėgti iš Lietuvos ir savo sunkiu darbu sukurtu turto – sodelių į užsienį nepersiveš. Tik nesakykit, kad to reikia Valstybei. O gal ir reikia? Nuo nervų ir stresų efektyviai trumpėja amžius, SODRAI sparčiau lengvės pensijų mokėjimo našta. Mūsų sukurtas turtas liks jaunesniems, sugebėjantiems tinkamai tarnauti valdininkų sukurtai sistemai.

Gyvenau garbingai ir savo autentiško rašytinio parašo neatsisakau. Nesišeminsiu prieš biurokratizmą, žeminantį net garbiausio amžiaus žmones, besistengiančius pagal savo išgales vykdyti visuomenines pareigas, norinčius tvarkingai ir skaidriai vykdyti realias teisės aktų nuostatas. Kasdien susiduriu su absurdiškais kaltinimais, kad bendrijų pirmininkai didina rinkliavas ir jas „suvalgo“ ar kemšasi į savo kišenes. Tai, kad brangsta kelių remontas, vandentiekio eksploatacija ir kitos ūkinės išlaidos yra blogai, kai leidžiama privačiai buitinių atliekų tvarkymo ar žemėtvarkos monopolijoms lupikauti, yra labai blogai. Bet kai valstybinės institucijos beprasmiškai didina dar ir naujas biurokratinio administravimo išlaidas, yra protu sunkiai suvokiama.

Atkreipiu Gerb. Ministrės dėmesį, kad taip elgdamasi Valstybė, pažeidinėja Europos Žmogaus Teisių Konvenciją, draudžiančią perkeldinti kuriamą nepamatuotą biurokratijos administravimo našta nuo valdininkų savo piliečiams sodininkams (ir ne tik jiems), žlugdo pilietiškumą, žemina jų orumą ir diskredituoja save pačią. Sudaromos sąlygos, naudojantis situacija, keistom firmom piktnaudžiauti siūlant nesusigaudantiems lupikavimo paslaugas.

Kaip pensininkas atsiprašau už klaidas ir netikslumus.

Visų sodininkų vardu, Kauno susivienijimo „Sodai“
pirmininkas Romualdas Šeštakauskas